

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐSÉG: Debrecen,
Révész-tér 2. szám. (Kistemplom.)

KIADÓHIVATAL: Debrecen,
Kálvin-tér 17. szám. (Püspöki hivatal.)

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési ár 1 évre 12—pengő.
Postatakarékpénztári csekk számla: 43.916

FŐSZERKESZTŐ: D. Dr. RÉVÉSZ IMRE. FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: URAY SANDOR.

ISMERD MEG FALUDAT

Most, hogy korunkban a szociális állam kialakulása vált politikai vezérelvévé, kivált Németországban óriási lelkesedéssel megindult egy új tudomány kialakulása, az induktív módszerű szociológia vagy szociográfia művelése. Hiszen egy politikai újralakulás sem kezdődhet másként, csak úgy, hogy először is a meglévő szociális életformákat, tényeket veszik számba. Nálunk Magyarországon is alig pár éve megindult egy ugyanilyen irányú munka, szinte észrevétlenül jelentős irodalma támadt, sőt a tudományos induktív szociológia művelésére gyorsan külön intézetek is létesültek. Annál feltűnőbb, hogy a közönségesen falukutatásnak ismert munkából mindeddig a lelkészek nem vették ki az őket megillető részt. Pedig a legkisebb szociális egység, a falu megismerése minden irányban van olyan jelentős célkitűzés a lelkigondozói munka számára is, mint az állampolitika terén. Aztán meg, kicsoda ismerheti jobban a magyar falut és ez ismeretben kicsoda szolgálhat jobban másoknak is, ha nem a lelkipásztor, akire a leglényegesebb rész, a falu lelke bízott. De akármilyen feltűnőnek is hangzik, az is könnyen megeshet, hogy nem is ismerjük a ránkbizott falut, ha előbb összehasonlító tudományos módszerekkel körül nem nézünk abban magunk is. E megfontolások nyomán hívom fel a lelkipásztorok figyelmét a legújabb szociológiai munkára.

A szociológia szó nálunk Magyarországon éppen nem valami közkezdvelt tudományszakot jelent, mert e szó hallatára ma sem feledhetjük, hogy Jászi Oszkár, Kunfi Zsigmond ebbe a „tudományba” burkolták bele nemzetrontó eszméik propagálását. De ez az első világháború előtti szociológia különben is egy csodabogár volt, amennyiben a szokott tudományos módszerektől eltérőleg, ezek a szociológusok Comte-tól kezdve Kunfi-ig nem az egyes társadalmi jelenségekből vontak le törvényszerűségeket, hanem deduktíve, mindjárt az önkényesen felállított eszméi, elvi szempontok megállapításán kezdtek és ezeknek az elméleteknek Prokruosztész-ágyába szorították bele bizonyítékként a jelensé-

geket, de azok közül is csak a hátsó-indiai vagy dél-afrikai vadaknál tapasztaltakat, amikkel valóban minden önkényes elgondolást bizonyítani lehetett. Végeredményében ez a szociológia nem is tartott számot a tárgyilagos tudományosság jelzőjére, hanem egyszerűen radikális politikai célokat szolgált a fennálló társadalmi rend megbontására. Ezzel szemben született meg egy másik szociológia vagy inkább szociográfia, amely induktíve, a ma is érvényben lévő és mindenki által kézzelfogható társadalmi létformák, jelenségek vizsgálatánál kezdte a dolgot, hogy ezekből szűrjön le olyan szabályokat, melyek a jövő alakítására felhasználhatók. Így indult meg nálunk az 1930-as évek elején nagy lelkesedéssel az úgynevezett „falukutató” munka. De csakhamar kitűnt, hogy ezt is politikai hangulatkeltésre használták a „falukutatók”, úgyhogy a munka újabb diszkreditálása ismét gyorsan bekövetkezett. Ezek után jegecesedett ki nálunk alig pár éve a komoly, tudományos, népi szociográfia művelése, amely már nem maradt meg a pusztán lelkesedéssel, vagy éppen naponként változó politikai célkitűzések alátámasztásánál, hanem a legmódszeresebb tudományossággal hozzáfogott a magyar falu, a magyar táj, a magyar nép tüzetes megismeréséhez s megismertetéséhez.

Nem kis dicsekedésünkre szolgál, hogy ennek a szociológiai munkának elindulásában magyar földön nagy része volt református egyházi köröknek is. A legtárgyilagosabb vizsgálat is korszakalkotónak tartja e téren a Pro Christo Diákszövetség munkáját „Elsüllyedt falu a Dunántúlon” címmel 1936-ból, továbbá a sárospataki Kollégium ezirányú munkásságát, Újszászi Kálmán: „A falu” című művét, Szabó Zoltán: „Tardi helyzet” c. könyvét, mindkettő 1936-ból, melyek azóta is mintául szolgálnak a komoly falukutató munkában. Majd a Magyar Társaság Falukutató Intézete (Budapest, V., Géza-u. 4. sz.) fogott kiterjedt munkába, főként Dr. Bodor Antal közgazdasági egyetemi tanár buzgóságával; azután a pécsi egyetem kötelékébe új életre kelt Sociografiai

Intézet és legújabbán Mályusz Elemér budapesti egyetemi tanár vezetésével a Magyar Népiség- és Településtörténeti Intézet (az Egyetem kebelében) és a Teleki Pál Tudományos Intézet keretében az Államtudományi Intézet Nép- és Tájékoztató Osztálya (Budapest, VIII., Eszterházy-u. 26. sz.). Ami azonban a legnevezetesebb, mindezen intézmények nem elzárt elefantsonttoronyok, hanem a hozzájuk fordulót vagy akár levélben érdeklődőt is a legnagyobb készséggel útbaigazítják ebben a munkában, úgyhogy a részletek tőlük kimerítően megtudhatók, főként pedig a vonatkozó irodalmi tájékoztatások fentiek-től beszerezhetők, hiszen kiadásukban nem egy-két kiváló szociálbiológiai tanulmány napvilágot látott már az elmúlt néhány év alatt. De meg tudatában is vannak ezek az intézmények annak, hogy egy falu tanulmányozása nem hozhat olyan rendkívüli felfedezéseket, melyek egy-egy tulajdonképpen szakember érdeklődését leköthessék, következésképpen ebben a munkában éppen a helyi lelkészekre s tanítókra számítanak.

A módszert illetőleg pedig itt legyen elég annyi, hogy ma még csak kialakulóban van ez a munkamező. Két irány jelentkezett eddig: egyik, amely csupán a legutóbbi hatvan év modern népszámlálásainak igénybevételével, aprólékos statisztikai adatokat dolgoz fel összehasonlítón; továbbá a mai falu ad hoc társadalomrajzát adja (Bodor, Krisztics stb.) és a

másik a mai magyar élet újralakulásának kezdetétől vagyis legalább az 1711. évet követő időktől, falutörténeti, helytörténeti széles alapokon akarja a falut megismerni (Mályusz, a soproniak stb., Újszászi). Alighanem az utóbbi felfogás fog egyeduralomra jutni, mert pusztán statisztikai adatok felsorolásával levegőben lóg az egész munka, a tudományosság legfőbb kritériuma pedig nemcsak a pozitívista adathalmaz, de azok történeti okadatolása is. Viszont a falu s benne gyülekezeteink történetének megírásához sok lelkész nekivágott már, azonban csupán eseménytörténetet erőszakolnak, ami vajmi sovány anyag lehet egy faluról; szükséges tehát gazdaság- és társadalomtörténeti kiszélesíteni e téren munkánkat, mert ez a specialitása egy falutörténetnek és ezzel szolgáljuk a jövődőt népünk megismerésében akár politikai, akár lelkigondozói téren. Úgy gondoljuk azért, hogy mindkét fenti szempont összefogása vezet célhoz. Az általános esemény vagy kerettörténet után, minden egyes társadalmi életforma történeti fejlődésébe kell beállítanunk a mai viszonyok ismertetését.

Ismerd meg faludad! — ez azt jelenti: ismerd meg népünket, az anyagot, az Istentől rendelt szent ampolnát, melyet evangéliummal kell megtöltenünk elhivatásunk szerint!

(Tiszakürt.)

Dr. Tóth Dezső.

Segédlelkész-konferencia Békésen

A békésbányai egyházmegye segédlelkészei már három év óta minden esztendőben összegyűlnek konferenciára és csendes napra. A gondolatot az a hiányérzet keltette fel, amelyet minden lelki munkás többé-kevésbé érez: hogy az egyedüllet, a magunkra hagyatottság, a szervezetlenség nemcsak a gyülekezetben végzett szolgálatunkat erőtlenné teszi, hanem a saját lelki életünkre is veszedelmesen hat. Az elfásulás és elsekélyesedés elleni védekezésből keresni kezdtük egymás társaságát, az egymással való beszélgetést és találtunk ennél sokkal többet: egymással való lelki közösséget és egymás hite által való erősödést.

Ez idén a békési egyház látta vendégül az egyházmegye fiatal szolgáit. Tizenkét segédlelkész jött össze, azután néhány ifjú lelkész és az előadókkal, helybeli lelkészekkel együtt több mint huszan ültük körül a nagy tanácskozást. A konferencián Karácson András és Balogh Mátyás, a békési gyülekezet két lekipásztora elnökölt. Ők képviselték egyszersmind az idősebb nemzedéket és nagy örömmükre szolgált, hogy az ifjakkal való teljes egyetértésben vettek részt végig a megbeszéléseken. Ez is bizonyossága annak, hogy Isten színe előtt öregek és fiatalok nem egymással szemben, hanem egymással állanak. Előadók voltak: Marjay Géza békésszentandrás lekipásztor, Seres Zoltán szegedi vallásoktató-lelkész, Nagy Sándor gyulai vallásoktató-lelkész, Szabó Dániel, a Soli Deo Gloria Szövetség ifjúsági lelkésze és Molnár István gyulai segédlelkész.

A kétnapos együttlét munkarendje úgy oszlott meg, hogy az első napot egyházi közéletünk kérdéseinek megvitatására használtuk fel, a második napot pedig teljes egészében csendes lelki elmélyedésre fordítottuk.

A konferencia természetesen jogi értelemben semmi határozatot nem hozhatott, semmi kérdést el nem intézhetett. De nem is azért gyűlt össze. Nemcsak természetes, de örömdetes dolog, hogy a fiatal lelkész-nemzedék tisztán akar látni egyházunk és önmagunk nagy kérdéseiben. Ezeknek a kérdéseknek a megoldása nem remélhető lelki és gondolkodásbeli összhang nélkül, pusztán a zökögő adminisztrációs gépezet útján, előre megfogalmazott közgyűlési határozatokkal. Nekünk, fiatal lelkészeknek már most készülnünk kell, hogy a jövőben meg tudjuk állani a helyünket. Ezért beszélgettünk nagyon komolyan az esetleg fellépő lelkészhiányról. Meggyőződésünk, hogy a theologushiány legfőbb oka lelki természetű, éppen ezért csupán anyagi intézkedésekkel (kedvezményekkel, ösztöndíjakkal) nem lehet ellene eredményesen védekezni. Még kevésbé úgy, hogy csak a hittanhallgatókról történik gondoskodás, de a főiskolákról kikerülő fiatal lelkészekről nem. A teológiák elnéptelenedése református népünk lelki szárazságára mutat és összefügg népegyházi jellegünk felszíni, formális vallásosságával. Isten Lelke egy nagy ébredést parancsol a magyar református egyházban és egy nagy evangélikus hadjáratnak kell elindulnia. Ne idegenkedjünk tehát az evangélikációtól, hanem használjuk

fel áldásait minden gyülekezetben. Az ébresztgetett és felébredt lelkek és gyülekezetek gondozása pedig legyen tervszerű és felelősségteljes. Legyen pénz a missziói egyházak segítésére, és a tanyán, szörványban, missziói egyházban dolgozó és őrlődő lelkész ne legyen ágrólszakadt lelkész. Annál is inkább hozzá kell fognunk már most szunnyadó erőink kiaknázásához, mert végzetes lehet, ha egy háború utáni világváltozás készületlenül talál bennünket. Az egyház ne csak földjeit és betéteit vegye számba, hanem kihasználatlan lelki energiáit is. És ezzel egyúttal megteesszük azt is, amit a keresztyén lelki egység ügyében mi most tehetünk: hogy református egyházunk minél keresztyénibb legyen. Mert valóban nincs más megoldás, mint hogy közeledjünk mindnyájan Krisztushoz és Benne találkozunk.

Beszélggettünk az önművelésről is. Az önképzés két eszköze: a másik ember és a könyv. Ezért van szükség konferenciákra, ahol szellemi kincseinkkel egymásra hathatunk és jó könyvtárra. Közösség és könyv. Egyházmegyénk ifjú lelkészeinek van egy baráti társasága, amely már több mint 50 kötetes vándorkönyvtárat állított össze.

Végül a magunk belső ügyeit vettük számba. Egy nyilatkozatban foglaltuk össze álláspontunkat a segédlelkész-konferenciák rendszeresítését illetően minden egyházmegyében: a más pályán elhelyezkedettek lelkészválaszthatóságáról; a kétvizsgás, okleveles lelkészek helyzetének rendezéséről; minden lelkész nyugdíjintézeti tagságáról; az újonnan szervezett „missziói” lelkészi állások díjleveleiről; a tanulmányi ösztöndíjakról. Ezt a nyilatkozatot teljes egészében közölte segédlelkész-lapunk, a „Timotheus”.

A második napot igetanulmányozással töltöt-

tük. Szolgálatunk lehetőségének, terhének és eredményének kérdéseire kerestünk feleletet a Szentírásban. Lelkipásztor csak az lehet, aki vessző a szőlőtökén, aki beoltatik Krisztusba. Nála nélkül semmit sem cselekedhetünk. Aki nem táplálkozik Krisztusból, az elszárad, gyümölcsöt nem terem, kivágattatik. Nemcsak a gyülekezet ünnepe, mint embert, de ő maga is tűzre vettetik. Isten azért nyesegeti az életünket sokszor fájdalmasan, hogy gyümölcsöt teremjünk (János ev. 15: 1—8).

Szolgálatunk nagy terhe ugyanis, hogy éhezőknek kell megelégtetnünk. Jézus mondja: „Nem szükség elmenniök, adjatok nekik ti enniök.” Aki egyszer Krisztust megtalálta, azt többé semmiféle szükség nem szabad, hogy Tőle elszakassa. A kenyér sok olyan segédlelkészt elszakított Krisztustól, aki munkája után meg is akart élni. Jézus nem parancsol lehetlent: csodálatosan megsaporítja azt a keveset, amink van, hogy mindenkinek jut belőle. Az igehirdetés problémájának megoldása: amim van, azt Krisztustól kaptam (Máté ev. 14: 13—21).

Végül szolgálatunk eredményeit kerestük. Ifjú lelkészek lelkes túlzása, hogy elindulnak nagy buzgalommal megváltani a világot. Amint telik az idő, úgy szűkül a kör ezrekről kis közösségre. Sok csalódás és kiábrándulás segít tisztázni, hogy mi az eredmény és mi a látszatsiker. Minden eredmény feltétele a magam újjászületése és minden eredmény próbája a családom keresztyén hívő élete.

A gyűlést első nap reggel Karácson András áhitattal nyitotta meg, másnap este Balogh Mátyás áhitattal zárta be. Hisszük, hogy minden ilyen alkalom a legkomolyabb és legáldottabb út a lelkipásztorok lelki egységének megvalósulása felé.

Kósa Ferenc.

Nyilatkozat*

A békésbányai egyházmegye segédlelkészei 1943. évi március hó 23. és 24. napján csendes napra és megbeszélésre gyűltek össze Békésen. A megbeszélésen az alábbi kérdésekben egységes állásfoglalásra jutottak, melyet református egyházunk nyilvánossága előtt is kifejezésre juttatni óhajtanak.

1. Istennek, a mi Urunknak mélységes alázatával és nagy örömezzéssel adunk hálát azért, hogy a mai nehéz és komor időben is kegyelmesen összegyűjtött bennünket erre a találkozásra s benne egyéni megerősítésre és közösséggé összeforrásra drága alkalmat adott. Őszintén óhajtluk, hogy egyházmegyénk minden segédlelkésze érezze nemcsak erkölcsi kötelességének, de lelki szükségnek is az évenkénti konferenciákban való részvételt (megjelenést). Aki a részvételben akadályozva lenne, ezt a konferencia rendezőjével előre közölje, ezzel is kifejezésre juttatva közösségünkhöz tartozását.

Kívánatosnak tartjuk, hogy minden egyházmegyében tartassanak hasonló segédlelkész csendes napok évenként legalább egyszer.

2. Örömmel látjuk és érezzük a magunk életé-

ben is a segédlelkészek sorsának lassú, de fokozatos jobbrafordulását. Tudjuk, hogy az anyagiakkal, a fizetés rendezésével még csak az egyik, a kisebbik kérdés oldódott meg, az is csak átmeneti formában, és nagy reménységgel vagyunk a még megoldásra váró kérdések intézését illetően. Nem elégedetlenkedés tehát, amikor megállapítjuk, hogy a lelkészek elhelyezése még a mai megpáltozott időben sem történik körültekintéssel és felelősséggel. Vannak, akik friss oklevelük birtokában azonnal parókiába jutnak, mások viszont hosszú évekig káplánkodnak. Ennek oka az, hogy lelkészválasztási rendszerünk — legalább is a mindennapi gyakorlatban — nincs tekintettel az eltöltött szolgálati időre és az elhelyezkedés legtöbb esetben személyi kapcsolatok, vagy a vakszerenese eredménye. Azok is, akik leginkább anyagi előnyökért a segédlelkészi sorból világi pályákra távoztak, az állandó állások betöltésekor gyakran megelőznek évek óta mostoha segédlelkészi sorban hűségesen szolgáló fiatal lelkészeket.

Az Evangélium szerint reformált egyházban nem kellene ezeknek így lenniök. Szükségesnek látunk egy olyan intézkedést, amely a fiatal lelkészek elhelyezésében biztosítja a jó rendet és a méltányosságot. A lelkészi állások betöltésénél az idősebb segédlelkészek elhelyezésére a mostaninál komolyabb és szeretettel teljesebb

* A békésbányai egyházmegye segédlelkészeinek „Timotheus” c. értesítőjéből vesszük át és publikáljuk e sorokat, ezzel is kifejezve a segédlelkészek ügye iránt eddig is megmutatott jóindulatot. (Szerk.)

gond fordítottassék. Aki pedig lelkészi jellegének fenn-tartásával más pályán helyezkedett el, lelképásztornak csak akkor legyen megválasztható, ha ezt megelőzőleg megszakitás nélkül legalább két éven át újra lényeges segédlelkészi szolgálatot teljesített és osztozott szolgál-társai kevésbé előnyös sorsában is.

3. Aki lelkészi oklevéllel bír, az lelkész, még ha egyelőre segédi minőségben teljesít is lelkészi szolgál-tatot. Lelkészi oklevél birtokában tehát nem önálló állás-ban, díjlevél nélkül is mindenki legyen tagja a nyugdíj-intézetnek. A belépési járulék és tagsági díj fizetése tekintetében jóakarattal nem lehet nehéz keresztyéni szellemű megoldást találni. Bátorodunk feltételezni, hogy nem a lelkészek vannak a nyugdíjintézetért, hanem a nyugdíjintézet van a lelkészekért.

4. Kívánatosnak tartjuk az Egyházi Törvény olyértelmű megváltoztatását, hogy a lelkészi oklevél megszerzésekor mindenki legyen esküt és szenteljük fel. Ettőlkezdve, vagyis tanulmányi idejének letele után, mindenki státusba osztassék és fizetése időnként emelkedjék. Méltánytalan dolog, hogy egy tízéves szolgálattal bíró káplán ugyanannyi fizetést kap, mint egy tanulmányi idejét töltő, egyvizsgás segédlelkész.

5. Az Egyházi Törvényben kötelezővé tett új lel-készi állások, általában az új kongruás „missziói” lelkészi állások díjlevele, amellelt, hogy bántó különb-séget mutat az ugyanazon gyülekezetben érvényes régi díjlevelekhez képest, nem számol komolyan a létmini-mummal. Szükségesnek tartjuk, hogy az említett új állások díjlevele ne a mostani mértékkel állapíttassék

meg, hanem úgy, hogy a valóságban is biztosítsa egy család szerény, de a lelkészi minőséghez illő tisztes megélhetését.

6. A külföldi ösztöndíjakkal párhuzamosan, bizo-nyos mértékben azok pótlására, hasznosnak és kívána-tosnak tartjuk belső ösztöndíjak létesítését és tanul-mányutak szervezését, általában az ifjú lelkészek képzé-sének elősegítését.

Bizonyosra vesszük, hogy egyházunk ügyeit hiva-talosan intéző atyáink is látják a még megoldandó feladatokat. Tudják, hogy ami eddig történt, az csak a kezdet kezdete és azt is tudják, hogy az idő sürget. Fiúi tisztelettel kérjük az atyákat, tájékoztassanak ben-nünket időnként ez elsősorban minket érintő ügy állásáról, valamint arra is, hogy minket, fiatalabb szolgál-társainkat is levőlegesen vonjanak be ebbe a munkába és ne csak rólunk, hanem velünk együtt határozzanak. Meggyőződésünk, hogy egyházunk sok nehéz kérdése csak akkor oldódhatik meg, ha minden rendű és rangú lelképásztor egymással egyetértésben keresi a meg-oldást. Ha a mindenható Istennek tetszik e mostani gonosz világban próbálni magyar református egyházát, hisszük, Szent Lelke is készen van, hogy hatalmasan munkálja gyarló szolgálóinak, a magyar református lelképásztoroknak lelki egységét.

Kelt a békési református keresztyén gyülekezetben
1943 március 24-én

a békésbányai egyházmegye
segédlelkészei.

Dr. Szentpéteri Kun Béla: Az Egyetem Alakulás Története

A Kollégiummal való kapcsolatok továbbélése az egyetemnek, mint egységnek életében. 8 műmelléklettel.
A Debreceni Kollégium Története, I. kötet. II. rész. Debrecen. 1941. 98 lap.

A tiszántúli református egyházkerület 1936-ban közgyűlésében elhatározta, hogy a debreceni Kollégium fennállásának eltelt négyévszázadát azzal is méltóbban ünnepli, hogy a Kollégium történetét részletesen megírta. Ennek a nagy tervnek megvalósulása 1940-ben kezdődött, amikor egyszerre két kötet jelent meg. Az egyik a debreceni Kollégium, mint egységes intézmény az Egyetemi Kiválásáig Dr. Nagy Sándor tollából, mint kerettörténet. Ez az I. kötet I. része. Ugyanekkor jelent meg Dr. Zsigmond Ferenc egyetemi tanár műve: A debreceni Kollégium és a magyar irodalom, amely a Kollégium történetének III. kötetéből a IV. rész. Míg Dr. Nagy Sándor műve részletes, terjedelmes (334 l.), Dr. Zsigmond Ferenc könyve ugyanolyan részletes, de kisebb terjedelmű, kerek 200 lap. Ehhez a meglévő két kötethez csatlakozik Dr. Szentpéteri Kun Béla egyetemi tanárnak a fent jelzett című, ugyan nem az előzők szerinti terjedelemmel rendelkező alkotása, amely azonban éppannyira fontos és jelentős, mint az előzők.

Dr. Szentpéteri Kun Béla egyetemi tanár könyvének a tartalma a következő. A tanárképzés szükségességénél a felsőoktatás különválását, a tanárképzés hiányát, a debreceni Zsinat határozatát, a debreceni bölcsészeti fakultás ügyét az 1891-i Zsinaton, az „egyetemi” mozgalmat Debrecenben ismer-

teti. Utána annak a kérdésnek a tárgyalásába kezd, hogy tanárképzőintézetet vagy a protestáns egyetem kell-e felállítani? Leírja a protestáns egyetem tervét, az 1848:XX. tc. végrehajtásához kapcsolódást, a városi egyetem tervét, végül a bölcsészeti akadémia felállítását. Harmadik kérdéskör a debreceni egyetemért folytatott küzdelmet öleli fel. — Ennél a „harmadik” egyetemről, a városi egyetemi bizottság munkálatáról, az egyházkerületnek a állami egyetem mellé állásról, Debrecen város további áldozathozataláról, az egyetem elhelyezésének ügyéről, a kormánnyal történt előzetes megállapodásról, a tiszántúli részek fellépéséről az egyetem érdekében, az egyetemre vonatkozó miniszteri leiratról és egyházkerületi határozatról, az Egyetemes Konvent határozatáról ír. Majd a Tudományegyetem felállítása gyűjtőcím alatt tárgyalja az egyetem felállításáról szóló törvényt, a törvény végrehajtásának előkészítését, a megegyezést a megnyitás időpontjára, a részletkérdések rendezését, a tan-székek betöltésének előkészítését, az egyetem tanárainak kinevezését. A következő cím: A tudományegyetem fejlődése, amely alá az egyetem működésének megkezdését, az egyetem szabályzatát, az egyetem továbbfejlődését, az orvosi kar kialakulását, a Ferenc József Tudományegyetemmel való kapcsolódás gondolatát, a fejlesztésre vonatkozó

további gondolatokat, a természettudományi tanszékek ügyét és az egyetem központi épületét foglalja. Az utolsó részben az egyetemen megnyilatkozó hagyományos szellemről emlékezik meg. Itt kitér Tisza István gróf nevének felvételére, a Kollégium és az egyetem között meglévő intézményes kapcsolatokra, a könyvtárügyre, a hagyományoknak külsőségeiben történő ápolására, az egyetemi templomra, az ifjúsági egyesületek további sorsára, az ifjúsági jótéteményekre, a Baltazár—Amerikai Alapítványra. Az értékes könyvet teljesebbé a Névmutató s a Tárgymutató teszi.

Ezekből a címekből kitűnik, hogy aprólékos, de nem fárasztó összefoglalást köszönhetünk Dr. Szentpéteri Kun Béla egyetemi tanárnak arról az eseményről, amelyet kitűnően ismer, mivel az 1912 március 26—27-i napjain tartott Egyetemes tanügyi bizottságból alakult háromtagú külön bizottságban foglalt helyet, amely bizottság az egyetem ügyében határozati javaslatot szövegezett meg. A külön bizottság éppen az ismertett könyv íróját, tehát Dr. Szentpéteri Kun Béla egyetemi tanárt bizta meg a javaslat szövegének összeállításával. Ezenkívül még órá hármlott az a megüresítő feladat, hogy a tiszántúli egyházkerület közgyűlése őt bizta meg 207—1914. sz. határozatával, hogy az egyetem ügyében hozott döntéseit emlékkönyvbe foglalja őt társával, tehát hatodmagával együtt. A könyv elkészült és 1917 folyamán meg is jelent Debrecenben a következő cím alatt: A Debreceni Egyetemért. A Tiszántúli Református Egyházkerület Emlékkönyve a Debreceni Magyar Királyi Tudományegyetem létesítésének történetéről. Hogyha még figyelembe vesszük, hogy Dr. Szentpéteri Kun Béla az egész országra s Anyaszentegyházunk egészére kiterjedő áldott, nevelő s oktató munkásságát kezdettől mindmáig ezen az egyetemen végezte, meggyőződik az olvasó, hogy alkalmasabb, munkáját, tapasztalatait tekintve átfogóbb és hivatottabb szerzőt, a szerkesztőbizottság nála nem találhatott.

Ezt a megállapítást a keletkezett, tehetségét, kegyelmi ajándékait hirdető újabb könyve fényesen igazolja. Akár az eseményekről ír, amelyek a Kollégium új épületének az alapkövetételekor elhangzott jóslatszerű kívánságtól indulnak el, amikor Dr. Török József orvos, akadémiai tag így nyilatkozik: „A debreceni főiskola többé vagy legalább sok ideig eddig szűk keretében nem maradhat, a debreceni főiskolának egyetemmé kell átalakulnia!” Akár a döntő fordulat rajzát adja, midőn az egyetemet életrehívó XXXVI. tc. 1912. évi július hó 7-én szentesített és négy nap múlva megjelent az Országos Törvénytárban. A szeretet szavainak melegét érezzük, amikor a magyar reformátusság legtöbb érdemét szerzett Kollégiumának egyetemmé alakítását írja, ahogy 1914—15. félév folyamán megnyílik a nevelői s oktatómunka egyelőre három szakon. (Az 1914 augusztus 26-án kinevezett 28 tanár közül 17 a Kollégiumból került tanszékére, egyébként ebből a 28 tanárból egy lelkipásztori, 20 pedig a református tanári pályáról lépett át az egyetemi működés terére.) Az orvosi kar újjáalakítása (1921), a központi épület terve s építése, ünnepélyes átadása (1932 tavaszán), a Kollégium vendéglátásának megszűnése, miután tovább erre helyiség hiánya miatt

szükség nem mutatkozott (1932), a Tisza István nevének felvétele (1921), a Tisza István-tér szobrainak elkészítése s felavatása (1939 tavaszán), az egyetemi templom, melynek építése 1939-től három év alatt történt, mind helyet, méltatást talál Dr. Szentpéteri Kun Béla könyvében. Az eseményeken kívül az átalakulás világi, egyházi férfiai, akik a nemzeti s Anyaszentegyházunkat szolgáló áldozattal vállalták és véghezvitték a nagy munkát, mind megtalálhatók.

Ahogy a szerzőt és művét ismertetjük, határozott bizonyosság alakul ki bennünk. Az a nemzet és egyház, amely művelődéséért ilyen nagymérvű áldozatra képes, anyagi, szellemi, egyúttal lelki szolgálata szerint a jövő jegyét hordozza. S az Egyházkerületünk, valamint Debrecen városa, a számos jóltevőn kívül, példás önzetlenséggel, felelősséggel róttá le kötelességének egészét az egyetem ügyében. A tudomány képviselői viszont kezdettől máig, a magyar lélek őrizői. Boldogan olvassuk tehát Kollégiumunk Történetét, amely a nemzeti s még előbb egyházi bizonyítékunk a multunk mellett. S ez a boldogság erős, tartós maradjon, hiszen olyan férfiak szolgálnak a magyar református Anyaszentegyház soraiból, mint a szerző, aki több mint egy egész emberöltőn át írásban, szóban, tettel, hittel, tudásával közművelődésünk és egyházi életünk körében tiszteletet, elismerést szerzett, köztünk és rajtunk kívül. Örömmel, Isten iránti hálával olvastuk a sikerült, gazdag tartalmú könyvét és boldogan várjuk a debreceni Kollégium történetének ilyen folytatását!

Naranésik Imre.

HÍREK AZ EGYHÁZMEGYÉKBŐL

BIHARI EGYHÁZMEGYE.

A bihari egyházmegye alsósárréti lelkészi köre Berettyó-újfaluban április 13-án gyűlést tartott, amelyen Andó Ferenc csökmői lelkipásztor foglalkozott a tiszántúli református egyházkerület részekre bontásának kérdésével. Ismertette az e tárgyban eddig megjelent tanulmányokat, hozzászólásokat s a lelkészi kör beható tárgyalás után az alábbi határozatot fogadta el:

A bihari egyházmegye alsósárréti lelkészi köre megvitatta a tiszántúli egyházkerület felosztásának kérdését és a megoldásnak közegyházunk javára történő előnyét. A felosztás szükségességét az annak megállapítására leg-hivatottabbak, ezek között püspök urunk már félreérthetetlenül leszögezték. Mi nem tehetünk mást, mint ezt a legteljesebb helyesléssel fogadjuk. Kívánatosnak tartja lelkészi körünk az előmunkálatok széleskörű megalapozottsággal való elvégzését s ennek megtörténte után a kérdésben való mielőbbi elvi döntést. Lelkészi körünk a Makkai Sándor-féle háromfelé osztást tartja célravezetőnek, úgy azonban, hogy előzetesen az egyházmegyék arányosítása és megosztása vitessék keresztül a debreceni egyházközségnek részekre bontásával és külön egyházmegyévé alakításával. A tiszántúli egyházkerület felosztásában lelkészi körünk az egyházkerület reformátusságának úgy egyedeiben, mint közösségeiben való erőteljesebb misszióját, eredményesebb vezetését, a külső adminisztráció kisebbedését, az egyházmegyék felosztásában ezek mellett a gyülekezetnek és örüllőknak bensőségebb kapcsolatát s mindezek nyomán a hitélet gyümölcsözőbbé tételét látja. (T. D. H.)

HEVESNAGYKUNSAGI EGYHÁZMEGYE.

Menyasszonyképző Akadémiát rendezett a karcagi református leánykör. A téli és tavaszi hetek legnépszerűbb intézményének bizonyult a leánykör menyasszonyképző aka-

démiája. A hetenként kedden megismétlődő tartalmas előadások minden alkalommal zsúfolásig megtöltötték a leányiskola kettős termét. Az előadások rendszerint élénk eszmecserét váltottak ki a hallgatóság köréből. Az „akadémia” széles mezőkről vette tárgyát: a hit, az erkölcs, egészség, népszokások, játék, dal, szórakozások, egyke és reverzális kérdések, kertészet, párválasztás, gyakorlati háztartás, gyermeknevelés, mind-mind sorra kerültek. Az előadások megszervezését Pap Béláné, lelkipásztor neje végezte. Az egyes órák előtt magyar népdalokra Tóth Kálmán gimn. vallás tanár tanította a hallgatóságot. A záróünnepélyt a városi kultúrház színháztermében tartották nagyszámú közönség előtt. Műsorán Pap Béla lelkipásztor: A család a nemzet szolgálatában címmel mondta el záróelőadását. Magyar táncok, dalok és versek voltak még műsorán; végül műkedvelők adták elő Leeső József v. o. lelkész színpadra irt vídám jelenetét, amely az akadémián elhangzott előadások tanulságait foglalta össze.

Fiúárvaház nyílt Karcagon. Nehai özv. Bodnár Sámuelné hagyatékából ismét otthont kaptak az árvák Karcagon. A kegyes asszony házáat, hatalmas udvarát s gyönyörű kertjét hagyta az Országos Református Szeretetszövetségnek. A szövetség a hagyatékából fiúárvaházat létesített s azt ünnepélyesen adta át rendeltetésének. A felavatást maga Kiss Ferenc professzor az ORSZ. elnöke végezte szép közönség jelenlétében. Egyelőre 14 árva fiúcska kapott otthont az új árvaházban, az intézmény méretei azonban lehetővé teszik a terjeszkedést. Buzgó adakozók jóvoltából eddig 20 ágyalapítvány létesült 1300 P értékben. A fiúárvaház immár harmadik intézménye Karcagon az ORSZ-nak. Van egy évek óta virágzó leányárvaháza, ezenkívül a szövetség vette kezelésbe a volt városi aggmenházat.

Tanyai lelkészt választott a karcagi egyház. A karcagi reformátusok külsőségeiben szerény, de lélekben annál bensőségebb ünnepséggel iktatta be Bihari Istvánt, a karcagi külterület és tanyavilág első lelkészét. A beiktatást Gaál István esperes végezte. A tanyák elhagyatott népe nagy szeretettel és bizalommal fogadta első pásztorát.

SZATMÁRI EGYHÁZMEGYE.

A szatmári egyházmegye lelkészgyűlése április 15-én tartotta közgyűlését Fehérgyarmaton Fekete Lajos tiszakörödi lelkész elnöklete alatt. Bibliát olvasott és imádkozott Szalay Pál szatmárcsekei lelkész, titkár. Elnök megnyitó beszéde után bejelentette, hogy Török József esperes alelnöki tiszteréről lemondott. Közgyűlés Kósa Béla kisari lelkészt választotta meg helyére. Titkár beszámolt az elmúlt év eseményeiről. Elparentálta halottainkat, üdvözölte az egyházmegyébe került új lelkészeket, áldást kívánt a nyugalmabavonultaknak. Esperes az egyházmegyei gyámintézet ügyeiről adott felvilágosítást. Tervbevetetett az egyházmegyei lelkészi körök megszervezése. A lelkészek, jegyzők s tanítók együttműködése és összefogása érdekében lépések tételnek s közös összejövetelek fognak tartatni e célból. Szó volt Szalay Pál előterjesztésében a lelkészek önszervezési akciójáról, az özvegy lelkészek és lelkészárva támogatásáról; esperes javaslatára a lelkészek önképzéséről; elnök indítványára az egyházmegye lelkészeinek gyakori találkozásának lehetővé tételéről. (Esperes máris tart fogadónapokat Szatmárnémetiben s továbbmenőleg fog Fehérgyarmaton is). Dr. Koronka P.: Az egységes nemzetiszellemről, Kósa Béla: Lesz-e ránk szükség az új Európában címmel tartottak előadásokat. Pótor Sámuel a káttanításról, Török József esperes a szörványkérdésről szólott. A sok felvetődött eszme mutatta, hogy mily nagy szükség van arra, hogy a lelkészek minél többször összejöhessenek. (Leventegyűlési munka, lelkészi kongrua, revízió, a különböző egyházak közötti egységterekvések, stóla ügye — bár ez utóbbi e vidéken nem látszik tükének ezidőszert — stb.) A papnék egyesülete, Török Józsefné esperesné elnöklete alatt párhuzamosan tartotta gyűlését egy másik tanteremben Török József esperes, Szalay Pálné és Gesztelyi-Nagy Béláné közreműködésével. A lelkipásztorok gyűlésén záromát Hadházi Pál túristvándi lelkész mondott, majd közébéd után gyalog, kerékpáron, kocsin, szekeren, autóbuzson, vonaton, ki hogy tudott, de megrakodva hazament övéihez és gyülekezetéhez. A közelmúltban — méltatlanul — sőtét Szatmárnak titulált egyházmegye lelkészei igyekeznek méltó utódai lenni az erdődi, óvári, csengeri, szatmári stb. zsinatokon vitézkedő atyáknak, dicső elődeiknek. *Kósa Béla.*

I R O D A L O M

Ige — hit — egyház címen jelenik meg László Dezső kolozsvári református lelkipásztor legújabb könyve a *református vallásról*. A mű célja a református vallás legjellemzőbb vonásainak fölmutatása a nemreformátusok és reformátusok előtt egyaránt. A mai vallásos, szellemi és világnézeti kavardás idején a legmélyebb lelki kérdésekre keres az író ebben a könyvében választ. A nagyközönségnek és ifjúságnak különösképpen szóló könyv kb. 7 és fél ív terjedelemben jelenik meg az Ifjú Erdély kiadásában. Előjegyzési ára 2-80 pengő. Bolti ára 3-80 pengő lesz. Előjegyzéseket elfogad az Ifjú Erdély Iratterjesztése május 15-ig.

H A L O T T A I N K

Rácz Erzsébet, a debreceni református tanítónő-képzőintézet nyugalmazott tanárnője, önfeláldozó élete 62. évében, húsvét vasárnapján, sok szenvedés után jobblétre szenderült. Április 28-án kísértük utolsó útjára a debreceni Köztemetőben. Nagyon szeretett iskolájáért, tanítványaiért és sok próbára tett családjáért áldozta élete minden erejét, kivételes tudását, kitarító szorgalmát és virrasztó éjszakait. Emléke legyen áldott.

Özv. Böszörményi Béláné Szücs Etelka, volt battonyai lelkipásztor testvérünk özvegye 71 éves korában, özvegysége 34. évében, türelemmel viselt hosszú szenvedés után április 8-án elpihent. Temetése Battonyán folyt le, hol férje mellé helyezték nyugalomra. A B. F. R. A.

K R Ó N I K A

A legközelebbi egyházkerületi tanácsülést, a kollegiumi igazgatótanács ülést, valamint szükség esetén a jog- és pénzügyi bizottság ülést és az időszakos bírósági ülést Deo Volente június hó 25-én, pénteken reggel félkilenc óratól fogjuk tartani.

Az összes érdekeltek felhívataknak, hogy a bármelyik ülés előtt tárgyalandó ügydarabokat — a bíróságiakat is beleértve — legkésőbb május hó 31-ig terjesszék fel a püspöki hivatalba.

ELNÖKSÉG.

A Nagypéntek megszentelése körül még mindig sok az aggasztó jelenség. Mint egyik szellemes cikkíró mondja nem csekély fájdalommal: a Jézus keresztjéről aláhulló vérből még arra nem jutott, hogy a „Nagypéntek” szót a magyar kalendáriumban pirosra fesse... Emlékezzünk reá, hogy évek óta mennek a felterjesztések illetékes hatóságokhoz, hogy maga a magyar állam nyilvánítsa ünneppé és munkaszünetes nappá a Nagypénteket. Az akták elintézése még egyre késik. Most mindezzel szemben egy kedves hírt hadd közöljünk. A debreceni református Nőszövetségek közös akarattal társadalmi akciót indítottak a Nagypéntek megszentelése érdekében. A siker meglepő volt. Emberemlékezet óta nem ünnepelt Debrecen oly áhítatosan és komoly méltósággal, mint ez évben. Az üzletek és műhelyek zárva maradtak. Az utcáknak egész ünnepi képe volt. Ugyanakkor a templomok látogatottsága magasra fel-fokozódott. Csak egy példát: a Kistemplomban Nagypénteken este fél 7 órakor vasutasok, postások és rendőrök több mint hatszázan vettek úrvacsorát. Hálát adunk érte Istenünknek!

A szerkesztőség többeknek azt üzeni, hogy „Milyen a te vasárnapod” című füzetből csak azok számára küldhetünk példányokat, akik „Panasz” című cikkünk megjelenése előtt rendelték belőle. A „Panasz” megjelenése után ugyanis

némi rezignációval arra határoztuk magunkat, hogy az eredménytelenül felajánlott füzeteket kiosztottuk a debreceni kórházakban fekvő sebesült katonák között. Így igen jó helyre kerültek.

Olvasóink szíves figyelmébe legyen szabad ajánlani multheti húsvéti ünnepi számunk terjedelmes cikkét D. Dr. Illyés Endre lelkészkepzőintézeti tanár tollából: „*Tájékoztató teológiai tanulmányokat Debrecenben végezni szándékozók számára.*” Hatalmas és mélyértékű tanulmány ez, melyet nem akartunk megszakítva közölni; éppen ezért ünnepi számunkat 12 oldal terjedelemben jelentettük meg. Tudatjuk azt is, hogy a kitűnő cikkből különlenyomat is készült, csinos és tetszetős füzet formájában, külső borítékán a Kollégium, címlapján a debreceni Egyetem képével.

Nagyításleletű asszonyok figyelmébe! Mint lapunkban már jeleztük, Debrecenben ez évben is megtartják a szokásos májusi konferencia református nők és lelkésznek számára. A másfélnapos konferencia munkarendjét alább közöljük azzal a megjegyzéssel, hogy amint az előadások címéből is megállapítható, ez a konferencia a *Református Nőszövetség* gondolatának lesz szentelve s ezért fokozottabb érdeklődésre számít. A konferenciát két programja a következő: „Vegyetek Szent Lelket!” (Ján. 20:22.) — *A debreceni református nők konferenciája* 1943 május 13. és 14-én délután 5 órakor a Kollégium Oratóriumában. Első nap. Közének: 136. dics. 1. és 6. verse. „Hívek ébredjétek...” Imádság. A konferenciát megnyitja: Zilahy Sebestyénné, a dunamelléki egyházkerület református Nőszövetségének elnöke. I. „Mit jelent a Nőszövetség az egyházban?” (Ján. 20:1—18.) Előadó: Pilder Mária, Kolozsvár. Közének: LXXVII. zsolt. „Az Istenhez az én szomat...” II. „A biblia és a református női lélek.” (II. Tim. 3:16—17.) Előadó: Dr. Czeglédy Sándorné, Cegléd. Közének: 283. dics. 1. és 2. verse: „Nem hagyjuk el a Bibliát...” Imádság. Közének: 283. dics. 3. verse. Második nap. Közének: 63. dics. 1. és 2. verse: „Jövel Szentlélek Úr Isten...” Imádság. I. „Leányok szolgálata.” (I. Kor. 12:4—7.) Előadó: Viktor Erzsébet, Budapest. Közének: 63. dics. 3. verse: „Óh mi édes vigasztalónk...” II. „A Nőszövetség feladata a világban.” Előadó: Pilder Mária, Kolozsvár. A konferenciát bezárja: Uray Sándorné. Közének: XLVI. zsolt.: „Az Isten a mi reménységünk...” Minden előadást rövid megbeszélés követ. Énekeskönyvet mindenki hozza magával. Adakozás a konferencia költségeire s azon túl a Tiszántúli Gyorssegély javára. — *Református lelkésznek konferenciája Debrecenben.* 1943 május 14-én délelőtt pontosan 9 órakor a kistemplomi egyházrész gyülekezeti termében, Révész-tér 2. sz. Közének: 67. dics. 1. v.: „Szent Lélek végy körül bennünket...” Imádság. I. „Közöség a Krisztusban.” (I. Kor. 1:9.) Előadó: Söröss Béláné, Losonc. Közének: LXXXIX. zsolt.: „Az Úrnak irgalmát...” II. Lelkésznék feladata a Nőszövetségben. (Luk. 10:38—42.) Előadó: Pilder Mária, Kolozsvár. Közének: 10. dics.: „Nem vagyunk mi magunkéi...” III. A nőszövetségi munka a gyakorlatban. (I. Kor. 14:40.) Előadó: Makkai Sándorné, Debrecen. Közének: 294. dics.: „Ne csüggedj el kicsiny sereg...” Záróimádság. Közének: CV. zsolt.: „Adjatok hálát az Istennek...” Az előadásokat megbeszélés követi. Énekeskönyvet mindenki hozza magával. Perselypénz a konferencia költségeire s azon túl a tiszántúli Gyorssegély javára.

OTBA-igényjogosultak figyelmébe! A Magyar Iskolaszatanatórium Egyesület *svábhgyi iskolaszatanatóriumában* a pénzügyminiszteri rendelet értelmében 70 OTBA igényjogosult tag gyenge, vérszegény, megerősítésre szoruló iskolásgyermeke nyer felvételt (a rendelet értelmében tüdőbetegek kizárva) úgy a nyári szünidőre, mint pedig az 1943—44. iskolai tanév első felére. A *szentgotthárdi iskolaszatanatóriumba* tüdőbetegek is felvételt nyernek. Könyvebb és súlyosabb osztály. Részletes felvilágosítást az OTBA körzeti orvos urak, mint pedig az egyesület központi irodája nyújt (Budapest, VIII., Sándor-utca 26. sz.).

Ingyenes és kedvezményes helyek a Magyar Iskolaszatanatórium Egyesület *szenlgothárdi iskolai jellegű* tüdőgyógyintézetében. A Magyar Iskolaszatanatórium Egyesület *szenlgothárdi tüdőgyógyintézetében* 30 ingyenes és 20 kedvezményes hely nyer betöltést. Részletes felvilágosítást ad a központi iroda (VIII., Sándor-u. 26. sz.), ahová a kérvények küldendők.

HIVATALOS ÉRTESELTÉS

EMLEKEZTETŐ.

Az 1895 október 1. előtt vezetett anyakönyvek bejegyzéseinek kiigazítását az érdekelt félnek a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrtól kell kérnie az illetékes lelképásztori hivatal útján, a hivatalos út megtartásával. A kérvény és annak összes mellékletei bélyegmentesek.

Az anyakönyvi kiigazítások iránti kérvény megszerkesztésében a lelképásztorok — ha ennek szükségét megállapítják — minden esetben legyenek segítségére az érdekelteknek.

*

A kápláni kongruakimutatást minden hónap első napján az esperesi hivatalok terjesszék fel a püspöki hivatalhoz.

*

Lelkészi törzskönyvi kivonatot legcélszerűbb 4-10 P *postautalóban* való beküldésével kérni a püspöki hivataltól. Elég a szelvényen jelezni, hogy a törzskönyvi kivonat hova küldendő.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatala.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

1771—1943. sz. TÁRGY: Anyakönyvi kutatás.

FELHÍVÁS.

A tiszaeceési lelképásztor kérelmére elrendelem az alábbi anyakönyvi kutatást.

Keresik Tukaacs Mária születési anyakönyvi bejegyzését. Nevezettről annyit tudnak, hogy 1839-ben konfirmált Botpaládon; házasságot kötött Tiszaeceésen 1848-ban s ugyanitt hal meg 56 éves korában, 1882-ben. Szülei Tukaacs János és Bácsi Juliánna voltak.

A születési anyakönyvi bejegyzés megtalálása esetén a keresztlevelet kiállítását és utánvéttel leendő megküldését a tiszaeceési lelképásztor címére kérik.

Debrecen, 1943 április 23.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

1872—1943. sz.

KÖRLEVÉL.

a következő című munka ajánlása tárgyában:

„Bethlen Gábor fejedelem Kassán 1619—1629.” Írta: Dr. Kerekes György ny. áll. felső kereskedelmi iskolai igazgató.

Kassa városa tíz évig — 1619-től 1629-ig — volt Bethlen Gábor fejedelem magyarországi birodalmának székhelye, diplomáciai összeköttetéseknek és hadműveleteknek központja. Itt tartotta udvarát, itt pihente ki annyi testi és lelki nyugtalanságot és viszontagságot vállaló életének fáradalmait, amennyiben ugyan ez a nagyratörő, örökké tervező, örökké tevékenykedő, csodálatos energiákkal telt férfiú pihenni tudott. E munka célja bemutatni a nagy fejedelem kassai életét, udvarát, környezetét és érintkezését az itteni polgársággal. A szerző — református hittestvérünk — a magyar gazdaság- és társadalomtörténet régi érdemes munkása, Kassa egykorú jegyzőkönyveinek és hiteles okmányainak alapján a nagyszerű embert mutatja be, ki valósággal meglevenedik e könyv lapjain s a nagy történelmi távlatokból egészen közel jön hozzánk. Látjuk a nagy építőt, a művészetek és tudomány áldozatkész barátját. Magunk körül érezzük egy nagy szellem maga köré sugárzó varázsát, a legkisebb dolgokra is kiterjedő

figyelmét, gondoskodását és alkotóerejét. Látjuk Mátyás királyunk óta a legnagyobb magyar fejedelmet s azt a meleg, barátságos viszonyt, amellyel Kassa polgársága az örök nagy emberi szabadságot és nemzeti eszmét képviselő fejedelme iránt viseltetett. De látni fogjuk a letűnt idők önértékes és öntudatos polgárságát is, amely minden hődelát, szinte gyermeki ragaszkodása mellett városi és polgárjogait még vele szemben is féltékenyen őrizte. Számos könyv jelent meg már Bethlenről, de ez egészen új milióban, környezetben, egy városi és polgári élet körében mutatja be őt és e szemszögből világítja meg rendkívül gazdag egyéniségét. A gazdagon illusztrált mű most hagyta el a sajtót. Bolti ára 15, előfizetési ára 12 P, melyet befizető lapon: „Felvidéki Kereskedelmi Bank 71.141. sz. Bethlen” felirattal lehet beküldeni.

A 26 sűrűn nyomott ívre terjedő, díszes kiállítású könyvet az egyházkerületünkbe kebelezett fő-, közép- és középfokú iskolák könyvtárainak, valamint általában minden történeti érdeklődésű atyámfianak és szolgatársamnak beszerzésre melegen ajánlom.

Debrecen, 1943 április 25.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

1781—1943. sz. TÁRGY: Anyakönyvi kutatás.

FELHÍVÁS.

Hajdú József munkácsi lakos (Csillag Nagyszálló) kérelmére elrendelem az alábbi halotti anyakönyvi bejegyzések felkutatását:

Hajdú Sándor szatmáresellei, 1829. évi születésű és Hajdú Sándorné Orbán Ágnes salánki, 1851. évi születésű egyének halálesetének bejegyzése.

Az elhalálozások a legnagyobb valószínűség szerint Máramaros, Ugoesa vagy Bereg megyék területén, de esetleg máshol történtek.

Kérelmező az anyakönyvi díjakon felül a megtalálónak tíz pengő kutatási díjat ajánlott fel.

A bejegyzések megtalálása esetén kérelmező értesítendő.

Debrecen, 1943 április 28.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNYEK

Minden pályázati hirdetményt egyházkerületünk hivatalos lapjában: a Debreceni Protestáns Lapban közzé kell tenni és a Kiadóhivatal címére (Debrecen, Kálvintér 17., Püspöki hivatal, Postafiók 65) kell beküldeni.

Hirdetési díj szavanként 10 fillér. Legkisebb hirdetési díj 2 pengő.

Máramarossziget református gimnáziumának igazgatótanácsa pályázatot hirdet egy magyar-latin (vagy magyar-latin-román) szakos és egy rajztanári állásra. Rendszeresített tanszékek: szolgálat kezdete 1943. szeptember 1-én. Pályázni szándékozó rendes vagy helyettes tanárok az igazgatósággal lépjenek érintkezésbe. Pályázati határidő: július 1.

TARTALOM:

Dr. Tóth Dezső: Ismerd meg faludat
Kósa Ferenc: Segédlelkész-konferencia Békésen
Nyilatkozat
Naranésik Imre: Dr. Szentpéteri Kun Béla: Az Egyletemm Alakulás Története
Hírek az egyházmegyékből — Irodalom — Halottaink — Krónika — Hivatalos értesítés — Pályázati hirdetmények — Hirdetmények

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalata. 1943—1175

Főzéshez, fürdéshez, szobafűtéshez

A Gáz

a legjobb, legolcsóbb, legtisztább
a legkényelmesebb;
a leggyorsabban kezelhető;
melegé pontosan szabályozható;
számlaértéke egy hónappal későbbben fizetendő.

Fűzők, tüzhelyek, autogeyserek, fürdő- és fűtőkályhák olcsón kaphatók.
Díj t a l a n felvilágosítások, készülékek bemutatása, költségvetés.

BATTHYÁNY-UTCA 17. SZ.
Telefon: 28-53. sz.

DEBRECEN SZ. KIR. VÁROS
VILÁGÍTÁSI VÁLLALATA.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedés
DEBRECEN
TELEFON: 20-06 és 15-48

Alapította:
Sesztina János
1819-ben.

IPARI, MEZŐGAZDASÁGI, HÁZTARTÁSI,
GÁZOLTALMI és LÉGVÉDELMI CIKKEK.

Alföldi Takarékpénztár Debrecenben

Ferene József-út 16.

Betéteket előnyösen gyűmölcsöztet és azonnal kifizet. Kölcsönöket állandóan folyósít.
Mint a Futura főbizományosa, foglalkozik a termény-üzlet minden ágával.

TELEFONOK:

Bank: 19-70. és 22-32. Terményosztály: 28-66. szám.

Papi palástot és süveget

a közismert, közkedvelt hivatalos O. R. L. E. palástokat jutányos áron készíti

Szenási Sándor

Hódmezővásárhely, Tavasz-u. 20. sz.

JÓ MINŐSÉG! PONTOS MUNKA! KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK!
Református iparos.

A „TAKARÉKOSSÁG” KERESKEDELMI RT.

kötelékébe tartozó cégek ma is változatlan feltételek mellett s zavartalanul állanak rendelkezésére mindazon mt. vásárlóknak, kik mindenkor pontos fizetményeik igazolására érvényes vásárlási utalvánnyal rendelkeznek!

ANGSTER JÓZSEF ÉS FIA

ORGONA- ÉS HARMÓNiumGYÁR RT.
PÉCS, József-u. 30. TELEFON: 17-14.

Fiókhüzem: Rákospalota, Pázmány-utca 72. sz.

Telefon: Budapest, 494-497. Új orgonák, mindennemű javítás és átépítés. Kitűnő hangú harmóniumok. Méltányos feltételek, művészi kivitel.

